

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. rugsėjo 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Sąjungos pilietybė — SESV 20 ir 21 straipsniai — Direktyva 2004/38/EB — Trečiosios valstybės piliečio, turinčio teistumą, teisė gyventi valstybėje narėje — Vienas iš tėvų, turintis dviejų nepilnamečių vaikų, Sąjungos piliečių, išimtines globos teises — Pirmasis vaikas, turintis gyvenamosios vietos valstybės narės pilietybę — Antrasis vaikas, turintis kitos valstybės narės pilietybę — Nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos šiam aukštesnės linijos giminaičiui nesuteikiamas leidimas gyventi šalyje dėl teistumo — Atsisakymas leisti gyventi šalyje, dėl kurio vaikai gali būti priversti išvykti iš Sąjungos teritorijos“

Byloje C-165/14

dėl *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) 2014 m. kovo 20 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2014 m. balandžio 7 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Alfredo Rendón Marín

prieš

Administración del Estado

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kuri sudaro pirmininkas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, C. Toader, D. Šváby, F. Biltgen ir C. Lycourgos, teisėjai A. Rosas (pranešėjas), E. Juhász, A. Borg Barthet, M. Safjan, M. Berger, A. Prechal ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. birželio 30 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- A. Rendón Marín, atstovaujamo advokatų I. Aránzazu Triguero Hernández ir L. De Rossi,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos A. Rubio González ir L. Banciella Rodríguez-Miñón,
- Danijos vyriausybės, atstovaujamos C. Thorning ir M. Wolff,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos T. Papadopoulou,

* Proceso kalba: ispanų.

- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas ir R. Coesme,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* L. D’Ascia,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir B. Koopman,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna, K. Pawłowska ir M. Pawlicka,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos M. Holt ir J. Beeko, padedamų baristerio D. Blundell,
- Europos Komisijos, atstovaujamos I. Martínez del Peral, C. Tufvesson, F. Castillo de la Torre ir M. Wilderspin,

susipažinęs su 2016 m. vasario 4 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada, priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 20 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant trečiosios valstybės piliečio Alfredo Rendón Marín, nepilnamečių Sąjungos piliečių, kurių išimtinės globos teises jis turi, tėvo, nuo vaikų gimimo gyvenančio Ispanijoje, ir *Administración del Estado* (Valstybės administracija, Ispanija) ginčą, susijusį su *Director General de Inmigración del Ministerio de Trabajo e Inmigración* (Darbo ir imigracijos ministerijos imigracijos reikalų generalinis direktorius, Ispanija) atsakymu išduoti jam leidimą gyventi šalyje dėl išskirtinių aplinkybių dėl to, kad jis turi teistumą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46, klaidų ištaisymas OL L 274, 2009, p. 47), 23 ir 24 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(23) Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių išsiuntimas iš šalies dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos] ar visuomenės saugumo priežasčių yra priemonė, galinti rimtai pakenkti asmenims, kurie, pasinaudodami jiems [EB] Sutarties suteikiamomis teisėmis ir laisvėmis, galutinai integravosi priimančiojoje valstybėje narėje. Todėl tokių priemonių taikymo sritis turėtų būti apribota pagal proporcingumo principą, kad būtų atsižvelgta į susijusių asmenų integracijos laipsnį, jų gyvenimo priimančiojoje valstybėje narėje trukmę, jų amžių, sveikatos būklę, šeimyninę [šeiminę] bei ekonominę padėtį ir sąsajas su jų kilmės šalimi.

(24) Taigi, kuo didesnis Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių integracijos laipsnis priimančiojoje valstybėje narėje, tuo didesnė turėtų būti apsauga nuo išsiuntimo iš šalies. Išsiuntimo iš šalies priemonė prieš Sąjungos piliečius, kurie priimančiosios valstybės narės teritorijoje gyveno daug metų, ypač, jei jie gimė ir visą gyvenimą gyveno joje, turėtų būti taikoma tik išskirtinėmis aplinkybėmis, kai yra neginčijamų [privalomųjų] visuomenės saugumo priežasčių. Be to, tokios

išskirtinės aplinkybės turėtų būti taikomos ir nepilnamečių išsiuntimo iš šalies priemonei, siekiant apsaugoti jų ryšius su šeima pagal 1989 m. lapkričio 20 d. Jungtinių Tautų [v]aiko teisių konvenciją.“

4 Direktyvos 2004/38 2 straipsnyje „Apibrėžimai“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

1) „Sąjungos pilietis“ – tai bet kuris asmuo, turintis valstybės narės pilietybę;

2) „šimos narys“ – tai:

<...>

d) piliečio ir sutuoktinio ar partnerio pagal b punkto apibrėžimą išlaikomi tiesioginiai giminaičiai, esantys aukščiau pagal giminystės liniją [aukštutinės tiesiosios linijos giminaičiai];

3) „priimančioji valstybė narė“ – tai valstybė narė, į kurią atvyksta Sąjungos pilietis, pasinaudodamas savo laisvo judėjimo ir gyvenimo teise.“

5 Šios direktyvos 3 straipsnyje „Naudos gavėjai“ nustatyta:

„1. Ši direktyva taikoma visiems Sąjungos piliečiams, kurie atvyksta į kitą valstybę narę, kurios piliečiai jie nėra, ir 2 straipsnyje [2 straipsnio 2 punkte] apibrėžtiems jų šeimos nariams, kurie juos lydi arba prisijungia prie jų.

2. Nepažeisdama jokių laisvo judėjimo ir gyvenimo teisių, kurias atitinkami asmenys gali turėti savaime [Nepažeisdama jokių asmeninių laisvo judėjimo ir gyvenimo teisių], priimančioji valstybė narė, laikydamasi savo teisės aktų, palengvina galimybę įvažiuoti ir gyventi šalyje tokiems asmenims:

a) bet kokiems kitiems šeimos nariams, neatsižvelgiant į jų pilietybę, nepatenkantiems į 2 straipsnio 2 dalies [2 straipsnio 2 punkte pateiktą] apibrėžimą, kurie savo išvykimo šalyje yra išlaikomi ar veda bendrą namų ūkį su pirminę gyvenimo šalyje teisę turinčiu Sąjungos piliečiu <...>;

<...>

Priimančiosios valstybės narės imasi išsamiai nagrinėti asmenines aplinkybes [asmens situaciją] ir turi patvirtinti bet kokią draudimą [motyvuoti kiekvieną atsisakymą leisti] šiems žmonėms įvažiuoti ar gyventi šalyje.“

6 Minėtos direktyvos 7 straipsnio „Teisė gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius“ 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Visi Sąjungos piliečiai turi teisę gyventi kitos valstybės narės šalyje [teritorijoje] ilgiau kaip tris mėnesius, jei jie:

a) yra darbuotojai ar savarankiškai dirbantieji [pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantys asmenys] priimančiojoje valstybėje narėje, arba

b) turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai ir turi visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje, arba

<...>

- d) yra Sąjungos pilietį, kuris atitinka a, b arba c punkto reikalavimus, lydintys ar kartu vykstantys [ar pas jį atvykstantys] šeimos nariai.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta gyvenimo šalyje teisė taikoma šeimos nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai, lydintiems ar vykstantiems kartu su Sąjungos piliečiu priimančiojoje valstybėje narėje [lydintiems Sąjungos pilietį ar pas jį atvykstantiems į priimančiąją valstybę narę], jei toks Sąjungos pilietis atitinka 1 dalies a, b arba c punkto reikalavimus.“
- 7 Direktyvos 2004/38 IV skyriaus „Nuolatinio gyvenimo šalyje teisė“ 16 straipsnio „Bendra taisyklė Sąjungos piliečiams ir jų šeimos nariams“ 1 ir 2 dalyse numatyta:
- „1. Sąjungos piliečiai, kurie priimančiojoje valstybėje narėje legaliai gyveno ištisinį penkerių metų laikotarpį, turi nuolatinio gyvenimo joje teisę. Šiai teisei netaikomi III skyriuje numatyti reikalavimai.
2. Šio straipsnio 1 dalis taip pat taikoma šeimos nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai ir legaliai gyveno priimančiojoje valstybėje narėje su Sąjungos piliečiu ištisinį penkerių metų laikotarpį.“
- 8 Direktyvos 2004/38 VI skyriaus „Teisės įvažiuoti į šalį ir teisės gyventi šalyje apribojimas dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos], visuomenės saugumo ir sveikatos apsaugos priežasčių“ 27 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:
- „1. Laikydamosi šio skyriaus nuostatų valstybės narės gali apriboti Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių, neatsižvelgiant į [jų] pilietybę, judėjimo ir gyvenimo šalyje laisvę dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos], visuomenės saugumo ar sveikatos priežasčių. Šiomis priežastimis nesinaudojama ekonominėms reikmėms patenkinti [nesiremiama siekiant ekonominių tikslų].
2. Priemonės, kurių imtasi dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos] ar visuomenės saugumo priežasčių, turi atitikti proporcingumo principą ir turi būti grindžiamos vien tik atitinkamo asmens elgesiu. Buvę kriminaliniai nusikaltimai [teistumas už ankstesnę nusikalstamą veiką savaime] patys savaime negali būti tokių priemonių ėmimosi priežastis.
- Atitinkamo asmens elgesys turi kelti tikrą [tikrą, tuo metu esamą] ir pakankamai rimtą pavojų, kenkiantį vienam iš pagrindinių visuomenės interesų. Pateisinimai, kurie yra nesusiję su [konkretais] atvejo aplinkybėmis arba grindžiami bendrosios prevencijos sumetimais, nėra priimtini.“
- 9 Minėtos direktyvos 28 straipsnyje „Apsauga nuo išsiuntimo iš šalies“ nustatyta:
- „1. Prieš priimdama sprendimą dėl išsiuntimo iš šalies dėl valstybinės politikos [viešosios tvarkos] ar visuomenės saugumo priežasčių priimančioji valstybė narė turi atsižvelgti į tai, kiek ilgai atitinkamas asmuo gyveno jos teritorijoje, į jo amžių, sveikatos būklę, šeimyninę [šeiminę] ir ekonominę padėtį, socialinę ir kultūrinę integraciją priimančiojoje valstybėje narėje ir jo sąsajas su kilmės šalimi.
2. Priimančioji valstybė narė negali priimti išsiuntimo iš šalies sprendimo prieš Sąjungos piliečius ar jų šeimos narius, neatsižvelgiant į pilietybę, kurie turi nuolatinio gyvenimo jos teritorijoje teisę, išskyrus rimtas valstybinės politikos [viešosios tvarkos] ar visuomenės saugumo priežastis.
3. Sprendimo išsiųsti iš šalies negalima priimti prieš Sąjungos piliečius, išskyrus sprendimus, pagrįstus būtinomis [privalomomis] visuomenės apsaugos [saugumo] pagal valstybių narių apibrėžimą, priežastimis, jei jie:
- a) gyveno priimančiojoje valstybėje narėje pastaruosius 10 metų arba
- b) yra nepilnamečiai, išskyrus atvejus, kai išsiuntimas iš šalies labiausiai atitinka vaiko interesus, numatytus 1989 m. lapkričio 20 d. Jungtinių Tautų [v]aiko teisių [k]onvencijoje.“

Ispanijos teisė

10 2000 m. sausio 11 d. *Ley Orgánica 4/2000 sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social* (Pagrindų įstatymas Nr. 4/2000 dėl užsieniečių teisių ir laisvių Ispanijoje bei jų socialinės integracijos; BOE, Nr. 10, 2000 m. sausio 12 d., p. 1139) 31 straipsnio 3 dalyje numatyta galimybė dėl išskirtinių priežasčių išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje trečiosios valstybės piliečiui, kuris nebūtinai privalo turėti vizą.

11 Šio įstatymo 31 straipsnio 5 ir 7 dalyse nustatyta:

„5. Tam, kad užsieniečiui būtų leidžiama laikinai gyventi šalyje, jis neturi turėti teistumo Ispanijoje arba šalyse, kuriose pirma gyveno, už kokią nors nusikalstamą veiką, numatytą Ispanijos teisės sistemoje, ir jam neturi būti draudžiama atvykti į valstybes, su kuriomis Ispanija yra sudariusi atitinkamą susitarimą.

<...>

7. Pratęsiant leidimą laikinai gyventi šalyje, prireikus patikrinama:

- a) ar asmuo turi teistumą, atsižvelgiant į atleidimą nuo baudmės arba lygtinio atleidimo nuo baudmės situacijas, arba jam atidėtas laisvės atėmimo baudmės vykdymas;
- b) ar atitinkamas asmuo vykdė įsipareigojimus, susijusius su mokesčių ir socialinio draudimo įmokų mokėjimu.

Sprendžiant, ar pratęsti leidimą, visų pirma atsižvelgiama į užsieniečio pastangas integruotis, pagrindžiančias šį pratęsimą, kurias reikia įrodyti pateikus autonominio regiono parengtą teigiamą ataskaitą, kurioje patvirtinta, kad atitinkamas asmuo dalyvavo mokymuose, numatytuose šio įstatymo 2 c straipsnyje.“

12 2004 m. gruodžio 30 d. *Le Real Decreto 2393/2004 por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000* (Karaliaus dekretas Nr. 2393/2004, kuriuo nustatomos Pagrindų įstatymo Nr. 4/2000 įgyvendinimo taisyklės; BOE, Nr. 6, 2005 m. sausio 7 d., p. 485) pirmosios papildomos nuostatos 4 dalyje numatyta:

„<...> Valstybės imigracijos ir emigracijos reikalų sekretoriatas, remdamasis išankstine Valstybės vidaus reikalų sekretoriato ataskaita, gali išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje dėl išskirtinių aplinkybių, nenumatytų Įstatymo [Nr. 4/2000] įgyvendinimo taisyklėse.“

13 2011 m. balandžio 20 d. *Real Decreto 557/2011 por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000, tras su reforma por Ley Orgánica 2/2009* (Karaliaus dekretas Nr. 557/2011, kuriuo nustatomos Pagrindų įstatymo Nr. 4/2000, iš dalies pakeisto Pagrindų įstatymu Nr. 2/2009, įgyvendinimo taisyklės; BOE, Nr. 103, 2011 m. balandžio 30 d., p. 43821) 124 ir 128 straipsniuose numatyta galimybė prašyti išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje dėl išskirtinių aplinkybių, atsižvelgiant į šeimos ryšius šalyje (*arraigo familiar*), jeigu prašytojas neturi teistumo Ispanijoje arba šalyse, kuriose pirma gyveno, už kokią nors nusikalstamą veiką, numatytą Ispanijos teisės sistemoje.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

14 Kolumbijos pilietis A. Rendón Marín yra Malagoje (Ispanija) gimusių dviejų nepilnamečių vaikų – Ispanijos pilietybę turinčio berniuko ir Lenkijos pilietybę turinčios mergaitės – tėvas. Šie vaikai visada gyveno Ispanijoje.

- 15 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad 2009 m. gegužės 13 d. *Juzgado de Primera Instancia de Málaga* (Malagos pirmosios instancijos teismas, Ispanija) sprendimu A. Rendón Marín suteiktos išimtinės teisės globoti vaikus ir jų gyvenamoji vieta nustatyta su juo. Jų motinos, Lenkijos pilietės, gyvenamoji vieta nežinoma. Pagal nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą abu vaikai yra tinkamai aprūpinti ir lanko mokyklą.
- 16 A. Rendón Marín turi teistumą. Konkrečiai Ispanijoje jam buvo skirta 9 mėnesių laisvės atėmimo bausmė. Tačiau šios bausmės vykdymas nuo 2009 m. vasario 13 d. buvo atidėtas dvejiems metams. Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo dieną, t. y. 2014 m. kovo 20 d., suinteresuotasis asmuo laukė, kol bus priimtas sprendimas dėl jo prašymo panaikinti įrašus apie teistumą (*cancelación*).
- 17 2010 m. vasario 18 d. A. Rendón Marín, remdamasis Karaliaus dekreto Nr. 2393/2004 pirmosios papildomos nuostatos 4 dalimi, Darbo ir imigracijos ministerijos imigracijos reikalų generaliniam direktoriui pateikė prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje dėl išskirtinių aplinkybių.
- 18 2010 m. liepos 13 d. sprendimu, remiantis Įstatymo Nr. 4/2000 31 straipsnio 5 dalimi, A. Rendón Marín prašymas buvo atmestas, nes jis turėjo teistumą.
- 19 A. Rendón Marín dėl šio sprendimo pareiškė skundas buvo atmestas 2012 m. kovo 21 d. *Audiencia Nacional* (Nacionalinis teismas, Ispanija) sprendimu; dėl jo A. Rendón Marín pateikė kasacinį skundą *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija).
- 20 Grįsdamas savo kasacinį skundą A. Rendón Marín nurodė vienintelį teisinį pagrindą, susijusį su, pirma, klaidingu 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen* (C-200/02, EU:C:2004:639) ir 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124) aiškinimu, nes jis teigia, kad atsižvelgiant į šią teismo praktiką jam turėjo būti išduotas prašytas leidimas gyventi šalyje, ir, antra, Įstatymo Nr. 4/2000 31 straipsnio 3 ir 7 dalių pažeidimu.
- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, neatsižvelgiant į konkrečias pagrindinės bylos aplinkybes, joje, kaip ir bylose, kuriose priimtas 2004 m. spalio 19 d. Sprendimas *Zhu ir Chen* (C-200/02, EU:C:2004:639) ir 2011 m. kovo 8 d. Sprendimas *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), atsisakymas išduoti A. Rendón Marín leidimą gyventi Ispanijoje reikėtų, kad jis turėtų priverstinai išvykti iš Ispanijos, taigi ir iš Europos Sąjungos teritorijos, dėl to iš šios teritorijos būtų priversti išvykti ir jo išlaikomi du nepilnamečiai vaikai. Šis teismas vis dėlto pažymi, kad, kitaip nei 2004 m. spalio 19 d. Sprendime *Zhu ir Chen* (C-200/02, EU:C:2004:639) ir 2011 m. kovo 8 d. Sprendime *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124) nagrinėtais atvejais, šioje byloje taikomose nacionalinės teisės nuostatose numatytas draudimas išduoti leidimą gyventi šalyje, jeigu prašymą pateikęs asmuo turi teistumą už Ispanijoje padarytą nusikalstamą veiką.
- 22 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar nacionalinė teisė, pagal kurią be jokios išimties draudžiama išduoti leidimą gyventi šalyje, jei prašymą pateikęs asmuo turi teistumą už šioje šalyje padarytą nusikalstamą veiką, nors tai neišvengiamai reiškia, kad iš nepilnamečio Sąjungos piliečio, kurį išlaiko prašymą pateikęs asmuo, atimama teisė gyventi Sąjungoje, yra suderinama su Teisingumo Teismo praktika dėl SESV 20 straipsnio aiškinimo, kuria šiuo atveju remiamasi.
- 23 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar nacionalinės teisės norma, pagal kurią atmetama galimybė išduoti leidimą gyventi šalyje vienam iš nepilnamečio Sąjungos piliečio tėvų, kuris šį pilietį išlaiko, dėl to, kad minėtas vienas iš tėvų valstybėje, kurioje pateikia prašymą, turi teistumą, nors tai reiškia, kad nepilnametis privalės palikti Sąjungos

teritoriją, nes turės vykti kartu su šiuo iš tėvų, atitinka SESV 20 straipsnį, aiškinamą atsižvelgiant į 2004 m. spalio 19 d. Sprendimą *Zhu ir Chen* (C-200/02, EU:C:2004:639) ir 2011 m. kovo 8 d. Sprendimą *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124)?“

Dėl pagrindinės bylos tęsimo

- 24 Iš SESV 267 straipsnio formuluotės ir struktūros matyti, kad prašymo priimti prejudicinį sprendimą procesas galimas tik tuo atveju, jei nacionaliniai teismai faktiškai nagrinėja bylą, kurioje jie turi priimti sprendimą, galbūt atsižvelgdami į Teisingumo Teismo prejudicine tvarka priimtą sprendimą (2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *UGT-Rioja ir kt.*, C-428/06–C-434/06, EU:C:2008:488, 39 punktą ir jame nurodyta teismo praktika). Todėl Teisingumo Teismas gali *ex officio* patikrinti, ar pagrindinė byla tebenagrinėjama.
- 25 Šiuo atveju byla susijusi su atsisakymu išduoti A. Rendón Marín leidimą laikinai gyventi Ispanijoje: *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) pateiktas kasacinis skundas dėl 2012 m. kovo 12 d. *Audiencia Nacional* (Nacionalinis teismas) sprendimo, kuriuo atmestas skundas dėl sprendimo neišduoti suinteresuotajam asmeniui leidimo gyventi šalyje.
- 26 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos ir teismo posėdyje A. Rendón Marín ir Ispanijos vyriausybės pateiktų pastabų matyti, kad po to, kai *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) pateikė šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą, ieškovas pagrindinėje byloje vyriausybės atstovybei Malagoje pateikė du naujus prašymus išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje dėl išskirtinių aplinkybių; antrasis prašymas buvo patenkintas.
- 27 Per posėdį Ispanijos vyriausybė iš tiesų nurodė, kad 2015 m. vasario 18 d. *Subdelegación del Gobierno en Málaga* (vyriausybės atstovybė Malagos provincijoje, Ispanija) išdavė A. Rendón Marín leidimą laikinai gyventi šalyje. Šiuo klausimu iš žodinių A. Rendón Marín pastabų matyti, kad jis gavo šį leidimą laikinai gyventi šalyje dėl išskirtinių aplinkybių, atsižvelgiant į šeimos ryšius šalyje, pagal Karaliaus dekretą Nr. 577/2011 124 ir 128 straipsnius, nes kompetentinga Ispanijos valdžios institucija panaikino įrašus apie teistumą (*cancelación*).
- 28 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo buvo paprašyta nurodyti, ar jam vis dar reikia Teisingumo Teismo atsakymo, kad galėtų priimti sprendimą.
- 29 2016 m. kovo 9 d. rašte prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatavo, kad administraciniame skunde suformuluotas prašymas išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje buvo patenkintas 2015 m. vasario 18 d. vyriausybės atstovybės Malagoje priimtame sprendime, tačiau nurodė, jog pageidauja, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą būtų išnagrinėtas.
- 30 Nacionalinio teismo teigimu, tai, kad 2015 m. vasario mėn. A. Rendón Marín buvo išduotas leidimas gyventi šalyje, nereiškia, kad buvo visiškai patenkinti pagrindinėje byloje pateikti reikalavimai. Nacionalinio teismo manymu, jeigu administracinis skundas būtų buvęs patenkintas, skundžiamas 2010 m. liepos 13 d. sprendimas, kuriuo atmestas suinteresuotojo asmens prašymas išduoti leidimą gyventi šalyje, būtų buvęs pripažintas neteisėtu ir tokio leidimo gyventi šalyje išdavimas pagal šį prašymą būtų sukėlus padarinių nuo tos dienos. Jeigu šis sprendimas būtų buvęs pripažintas negaliojančiu ir leidimas gyventi šalyje būtų buvęs išduotas minėtą dieną, pareiškėjui pagrindinėje byloje tai būtų galėję lemti ne tik paties leidimo gyventi šalyje išdavimą, bet ir kompensaciją už prarastas įsidarbinimo galimybes, socialines išmokas ar socialinio draudimo įmokas arba atitinkamu atveju – teisę įgyti Ispanijos pilietybę.
- 31 Taigi konstatuotina, kad pagrindinė byla vis dar nagrinėjama prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme ir Teisingumo Teismo atsakymo į pateiktą klausimą vis dar reikia siekiant išspręsti šią bylą.

32 Vadinas, reikia priimti sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl prejudicinio klausimo

- 33 Vykdamas SESV 267 straipsnyje įtvirtintai nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrai, pastarasis teismas nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris jam leistų išspręsti nagrinėjamą bylą. Atsižvelgiant į tai, Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus. Teisingumo Teismui pavesta aiškinti visas Sąjungos teisės nuostatas, kurių reikia nacionaliniams teismams, kad jie išspręstų nagrinėjamas bylas, net jei šios nuostatos nėra aiškiai nurodytos šių teismų Teisingumo Teismui pateiktuose klausimuose (žr., be kita ko, 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Fuß*, C-243/09, EU:C:2010:609, 39 punktą; 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Worten*, C-342/12, EU:C:2013:355, 30 punktą ir 2013 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Betriu Montull*, C-5/12, EU:C:2013:571, 40 punktą).
- 34 Todėl, net jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausimą pateikė tik dėl SESV 20 straipsnio išaiškinimo, tai netrukdo Teisingumo Teismui pateikti jam visapusišką Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris gali būti naudingas priimant sprendimą jo nagrinėjamoje byloje, neatsižvelgiant į tai, ar šis teismas apie tai užsiminė savo pateiktame klausime. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus, atsižvelgdamas į bylos dalyką (žr., be kita ko, 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Fuß*, C-243/09, EU:C:2010:609, 40 punktą; 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Worten*, C-342/12, EU:C:2013:355, 31 punktą ir 2013 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Betriu Montull*, C-5/12, EU:C:2013:571, 41 punktą).
- 35 Atsižvelgiant į šią praktiką ir prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktą informaciją, reikia performuluoti pateiktą klausimą taip, kad juo nacionalinis teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 21 straipsnį ir Direktyvą 2004/38, taip pat SESV 20 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuos taikant automatiškai atsakoma išduoti leidimą gyventi atitinkamos valstybės narės teritorijoje trečiosios valstybės piliečiui, jeigu šis asmuo turi teistumą, net jeigu jis išlaiko du nepilnamečius vaikus, Sąjungos piliečius, kurie gyvena kartu su juo toje valstybėje narėje nuo gimimo ir nepasinaudojo teise laisvai judėti, ir dėl šio atsisakymo vaikai priversti išvykti iš Sąjungos teritorijos.
- 36 Šiuo klausimu pirmiausia primintina, kad trečiųjų valstybių piliečiams Sąjungos teisės nuostatomis, susijusiomis su Sąjungos pilietybe, suteikiamos teisės yra ne savarankiškos, bet išvestinės teisės, įgyjamos Sąjungos piliečiui įgyvendinant teisę laisvai judėti ir gyventi šalyje (šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Ymeraga ir kt.*, C-87/12, EU:C:2013:291, 35 punktą; 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Alokpa ir Moudoulou*, C-86/12, EU:C:2013:645, 22 punktą ir 2014 m. kovo 12 d. Sprendimo *O. ir B.*, C-456/12, EU:C:2014:135, 36 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Taigi išvestinė teisė gyventi šalyje trečiosios valstybės piliečiui iš esmės suteikiama tik jeigu ji būtina siekiant užtikrinti, kad Sąjungos piliečiai galėtų veiksmingai naudotis teise joje laisvai judėti ir gyventi.
- 37 Šiomis aplinkybėmis reikia išnagrinėti klausimą, ar toks trečiosios valstybės pilietis, koks yra A. Rendón Marín, gali pasinaudoti išvestine teise gyventi šalyje, grindžiama arba SESV 21 straipsniu ir Direktyva 2004/38, arba SESV 20 straipsniu, ir prireikus – ar teistumu galima pagrįsti šios teisės apribojimą.

Dėl SESV 21 straipsnio ir Direktyvos 2004/38

Dėl išvestinės teisės gyventi šalyje pagal SESV 21 straipsnį ir Direktyvą 2004/38 egzistavimo

- 38 Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalyje pagal ją suteikiamų teisių „naudos gavėjai“ apibrėžti kaip „vis[i] Sąjungos pilieč[iai], kurie atvyksta į kitą valstybę narę, kurios piliečiai jie nėra, ir 2 straipsnyje [2 straipsnio 2 punkte] apibrėžt[i] jų šeimos nar[iai], kurie juos lydi arba prisijungia prie jų“.
- 39 Nagrinėjamu atveju A. Rendón Marín yra trečiosios valstybės pilietis, nepilnamečių Sąjungos piliečių, kurie visą laiką gyveno vienoje valstybėje narėje, t. y. Ispanijos Karalystėje, tėvas, turintis išimtinę jų globos teises.
- 40 A. Rendón Marín nepilnametis sūnus niekada nesinaudojo teise laisvai judėti ir visą laiką gyveno savo pilietybės valstybėje narėje, todėl konstatuotina, kad šis vaikas nėra „naudos gavėjas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalį, taigi ši direktyva jam netaikoma (2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Dereci ir kt.*, C-256/11, EU:C:2011:734, 57 punktas ir 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *O ir kt.*, C-356/11 ir C-357/11, EU:C:2012:776, 42 punktas).
- 41 Vis dėlto, kaip nurodė Ispanijos, Graikijos, Italijos, Lenkijos vyriausybės ir Komisija, A. Rendón Marín nepilnametė duktė, Lenkijos pilietė, nuo gimimo gyvenanti Ispanijoje, yra „naudos gavėja“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalį.
- 42 Iš tiesų Teisingumo Teismas yra pabrėžęs, kad vienos valstybės narės piliečio, gimusio priimančiojoje valstybėje narėje ir nesinaudojusio judėjimo laisve, situacijos priimančiojoje valstybėje narėje tik dėl šios aplinkybės negalima prilyginti išimtinai valstybės vidaus situacijai ir taip atimti iš to piliečio teisę priimančiojoje valstybėje narėje naudotis Sąjungos teisės nuostatomis, reglamentuojančiomis laisvą asmenų judėjimą ir teisę gyventi šalyje (šiuo klausimu žr. 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 19 punktą).
- 43 Vadinasi, A. Rendón Marín duktė turi teisę remtis SESV 21 straipsnio 1 dalimi ir jai įgyvendinti priimtomis nuostatomis (šiuo klausimu žr. 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 26 punktą).
- 44 Šiomis aplinkybėmis pagal SESV 21 straipsnio 1 dalį ir Direktyvą 2004/38 A. Rendón Marín dukteriai iš esmės suteikiama teisė gyventi Ispanijoje.
- 45 Vis dėlto, Teisingumo Teismo teigimu, ši Sąjungos piliečių teisė gyventi kitos nei jų turimos pilietybės valstybės narės teritorijoje pripažįstama su ESV sutartyje ir jai įgyvendinti priimtose nuostatose nustatytais apribojimais ir sąlygomis (2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 26 punktas), o šie apribojimai ir sąlygos turi būti taikomi laikantis Sąjungos teisėje nustatytų apribojimų ir jos bendrųjų principų, be kita ko, proporcingumo principo (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2002 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Baumbast ir R*, C-413/99, EU:C:2002:493, 91 punktą ir 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 32 punktą).
- 46 Dėl minėtų sąlygų pažymėtina, kad kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę ilgiau kaip tris mėnesius gyventi kitos nei jo pilietybės valstybės narės teritorijoje, jeigu, be kita ko, kaip nustatyta Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkte, turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai, taip pat visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje.

- 47 Jeigu A. Rendón Marín duktė nėra įgijusi teisės nuolat gyventi Ispanijoje pagal Direktyvos 2004/38 16 straipsnio 1 dalį (tokiu atveju jos teisei gyventi šalyje netaikomos šios direktyvos III skyriuje nustatytos sąlygos, be kita ko, nustatytosios jos 7 straipsnio 1 dalies b punkte), teisė gyventi šalyje jai gali būti suteikta tik jeigu ji atitinka minėtame 7 straipsnio 1 dalies b punkte įtvirtintas sąlygas.
- 48 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad nors Sąjungos pilietis privalo turėti pakankamai išteklių, Sąjungos teisėje nėra nustatyta jokių jų kilmės reikalavimų ir šiais ištekliais gali aprūpinti, be kita ko, trečiosios valstybės pilietis, vienas iš atitinkamų nepilnamečių piliečių tėvų (šiuo klausimu žr. 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 30 punktą ir 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Alokpa ir Moudoulou*, C-86/12, EU:C:2013:645, 27 punktą).
- 49 Nagrinėjamu atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad A. Rendón Marín vaikai yra tinkamai aprūpinti ir lanko mokyklą. Be to, Ispanijos vyriausybė per teismo posėdį pažymėjo, kad pagal Ispanijos teisės aktus A. Rendón Marín ir jo vaikai yra apdrausti sveikatos draudimu. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar A. Rendón Marín duktė, pati arba per savo tėvą, turi pakankamai išteklių ir visavertį sveikatos draudimą, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą.
- 50 Dėl to, ar trečiosios valstybės pilietis A. Rendón Marín, kaip Sąjungos pilietės, turinčios teisę gyventi šalyje pagal Direktyvą 2004/38, aukštutinės tiesiosios linijos giminaitis, gali pagrįsti savo išvestinę teisę gyventi šalyje, pažymėtina, kad iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, jog Sąjungos piliečio, turinčio teisę gyventi šalyje, „išlaikomo“ šeimos nario statusas pagrįstas faktine situacija, kai turintis teisę gyventi šalyje asmuo finansiškai aprūpina šeimos narį, todėl, esant priešingai situacijai, t. y. kai asmuo, turintis teisę gyventi šalyje, yra išlaikomas trečiosios valstybės piliečio, pastarasis negali remtis to asmens, turinčio teisę gyventi šalyje, „išlaikomo“ aukštutinės tiesiosios linijos giminaičio statusu, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2004/38, kad galėtų pasinaudoti teise gyventi priimančiojoje valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Alokpa ir Moudoulou*, C-86/12, EU:C:2013:645, 25 punktą).
- 51 Vis dėlto, jeigu vienam iš vaiko tėvų, trečiosios valstybės piliečiui, faktiškai besirūpinančiam Sąjungos nepilnamečiu piliečiu, būtų neleista apsigyventi kartu su tuo piliečiu priimančiojoje valstybėje narėje, pastarojo teisė gyventi šalyje prarastų prasmę, nes tam, kad nepilnametis vaikas galėtų pasinaudoti teise gyventi šalyje, jis privalo turėti teisę būti lydimas asmens, kuris juo faktiškai rūpinasi, dėl to šis asmuo turi turėti teisę gyventi kartu su vaiku priimančiojoje valstybėje narėje vaiko gyvenimo joje laikotarpiu (žr. 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 45 punktą ir 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Alokpa ir Moudoulou*, C-86/12, EU:C:2013:645, 28 punktą).
- 52 Kadangi teisė gyventi priimančiojoje valstybėje narėje pagal SESV 21 straipsnį ir Direktyvą 2004/38 suteikiama kitos valstybės narės nepilnamečiui piliečiui, atitinkančiam šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytas sąlygas, pagal šią nuostatą vienam iš tėvų, kuris faktiškai rūpinasi tuo piliečiu, leidžiama gyventi kartu su juo priimančiojoje valstybėje narėje (2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 46 ir 47 punktai ir 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Alokpa ir Moudoulou*, C-86/12, EU:C:2013:645, 29 punktas).
- 53 Neatsižvelgiant į šio sprendimo 47 punkte iškeltą prielaidą, jeigu A. Rendón Marín duktė atitinka Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies nustatytas sąlygas, kad galėtų pasinaudoti teise gyventi Ispanijoje pagal SESV 21 straipsnį ir minėtą direktyvą (tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kaip pabrėžta šio sprendimo 49 punkte), šias nuostatas reikia aiškinti taip, kad pagal jas iš esmės draudžiama atsisakyti suteikti A. Rendón Marín išvestinę teisę gyventi šios valstybės narės teritorijoje.

Dėl teistumo reikšmės išvestinės teisės gyventi šalyje pripažinimui, atsižvelgiant į Direktyvos 2004/38 27 ir 28 straipsnius

- 54 Dabar reikia išnagrinėti, ar galima A. Rendón Marín išvestinė teisė gyventi šalyje gali būti apribota tokiomis nacionalinės teisės normomis, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje.
- 55 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisė gyventi Sąjungoje nėra besąlygiška ir jai gali būti taikomi Sutartyje ir jai įgyvendinti priimtose nuostatose numatyti apribojimai bei sąlygos (žr., be kita ko, 2008 m. liepos 10 d. Sprendimo *Jipa*, C-33/07, EU:C:2008:396, 21 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 56 Taip pat pažymėtina, kad pagal Direktyvos 2004/38 23 konstatuojamąją dalį Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių išsiuntimas iš šalies dėl viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo priežasčių yra priemonė, galinti rimtai pakenkti asmenims, kurie, pasinaudodami jiems Sutarties suteikiamomis teisėmis ir laisvėmis, galutinai integravosi priimančiojoje valstybėje narėje. Dėl šios priežasties, kaip matyti iš Direktyvos 2004/38 24 konstatuojamosios dalies, ja sukuriama apsaugos nuo išsiuntimo priemonių sistema, kuri grindžiama atitinkamų asmenų integracijos priimančiojoje valstybėje narėje laipsniu, tad kuo didesnė Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių integracija priimančiojoje valstybėje narėje, tuo didesnė turėtų būti jų apsauga nuo išsiuntimo iš šalies (2010 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 24 ir 25 punktai).
- 57 Pagrindinėje byloje teisės gyventi šalyje apribojimai visų pirma kyla iš Direktyvos 2004/38 27 straipsnio 1 dalies, pagal kurią valstybėms narėms leidžiama riboti Sąjungos piliečių ar jų šeimos narių teisę gyventi šalyje, neatsižvelgiant į jų pilietybę, be kita ko, dėl viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo priežasčių (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 10 d. Sprendimo *Jipa*, C-33/07, EU:C:2008:396, 22 punktą).
- 58 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką viešosios tvarkos išlyga yra siaurai aiškintina Sąjungos piliečių ar jų šeimos narių teisės gyventi šalyje išimtis, kurios turinio valstybės narės negali nustatyti vienašališkai (šiuo klausimu žr. 1974 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *van Duyn*, 41/74, EU:C:1974:133, 18 punktą; 1977 m. spalio 27 d. Sprendimo *Bouchereau*, 30/77, EU:C:1977:172, 33 punktą; 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Orfanopoulos ir Oliveri*, C-482/01 ir C-493/01, EU:C:2004:262, 65 punktą; 2006 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-441/02, EU:C:2006:253, 34 punktą ir 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, C-50/06, EU:C:2007:325, 42 punktą).
- 59 Kaip matyti iš Direktyvos 2004/38 27 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos, tam, kad Sąjungos piliečio ar jo šeimos nario teisės gyventi šalyje apribojimo priemonės, be kita ko, susijusios su viešąja tvarka, būtų pateisinamos, jos turi atitikti proporcingumo principą ir būti grindžiamos vien atitinkamo asmens elgesiu.
- 60 Reikia pridurti, jog šios direktyvos 27 straipsnio 2 dalyje pabrėžta, kad vien teistumu už ankstesnę nusikalstamą veiką negalima pagrįsti viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo priemonių, kad atitinkamo asmens elgesys turi kelti tikrą ir esamą pavojų vienam iš pagrindinių visuomenės ar atitinkamos valstybės narės interesų ir kad pateisinimai, tiesiogiai nesusiję su konkrečiu atveju aplinkybėmis arba grindžiami bendrosios prevencijos sumetimais, nėra priimtini (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 10 d. Sprendimo *Jipa*, C-33/07, EU:C:2008:396, 23 ir 24 punktus; taip pat 2010 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 48 punktą).
- 61 Tad pagal Sąjungos teisę draudžiama apriboti teisę gyventi šalyje remiantis bendrosios prevencijos sumetimais ir siekiant atgrasyti kitus užsieniečius, ypač jeigu šios priemonės buvo imtasi automatiškai po to, kai buvo priimtas apkaltinamasis nuosprendis, neatsižvelgus nei į nusikalstamą veiką padariusio asmens elgesį, nei į grėsmę, kurią jis kelia viešajai tvarkai (šiuo klausimu žr. 2006 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-441/02, EU:C:2006:253, 93 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 62 Vertinant, ar išsiuntimo iš šalies priemonė yra proporcinga siekiamam teisėtam tikslui, nagrinėjamu atveju – siekiui apsaugoti viešąją tvarką arba visuomenės saugumą, reikia atsižvelgti į Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 1 dalyje nurodytus kriterijus, t. y. į suinteresuotojo asmens gyvenimo priimančiosios valstybės narės teritorijoje trukmę, jo amžių, sveikatos būklę, šeiminę ir materialinę padėtį, socialinę ir kultūrinę integraciją priimančiojoje valstybėje narėje ir jo sąsajų su kilmės šalimi tvirtumą. Taikant proporcingumo principą svarbu įvertinti ir nusikalstamos veikos pavojingumą.
- 63 Pažymėtina, kad pagal pagrindinėje byloje ginčijamas teisės normas pradinio leidimo gyventi šalyje gavimui automatiškai ir be jokios išimties taikoma teistumo Ispanijoje arba šalyse, kuriose anksčiau gyveno atitinkamas asmuo, nebuvimo sąlyga.
- 64 Nagrinėjamu atveju nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pažymėta, kad taikant šias teisės normas 2010 m. vasario 18 d. A. Rendón Marín pateiktas prašymas išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje dėl išskirtinių aplinkybių buvo atmestas dėl jo teistumo. Taigi prašomą leidimą gyventi šalyje buvo atsisakyta išduoti automatiškai, neatsižvelgus į konkretų ieškovo pagrindinėje byloje atvejį, t. y. neįvertinus nei jo elgesio, nei galimos grėsmės, kuri esamu metu suinteresuotasis asmuo galėtų kelti viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui.
- 65 Dėl reikšmingų nagrinėjamos bylos aplinkybių vertinimo pažymėtina, kad iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, jog A. Rendón Marín buvo nuteistas už 2005 m. padarytą nusikaltimą. Vien šiuo teistumu negalima pagrįsti atsisakymo išduoti leidimą gyventi šalyje. Atitinkamo asmens elgesys turi kelti tikrą, esamą ir pakankamai rimtą grėsmę vienam iš pagrindinių visuomenės interesų, o Teisingumo Teismas yra pabrėžęs, kad sąlyga, susijusi su esamos grėsmės buvimu, iš esmės turi būti įvykdyta tuo metu, kai priimama aptariama priemonė (žr., be kita ko, 1977 m. spalio 27 d. Sprendimo *Bouchereau*, 30/77, EU:C:1977:172, 28 punktą); tačiau, atrodo, taip nėra nagrinėjamu atveju, nes A. Rendón Marín paskirtos laisvės atėmimo bausmės vykdymas buvo atidėtas ir, kaip matyti, ji nebuvo atlikta.
- 66 Dėl, be kita ko, galimo A. Rendón Marín išsiuntimo iš šalies reikia, pirma, atsižvelgti į pagrindines teises, kurių paisymą užtikrina Teisingumo Teismas, pirmiausia į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7 straipsnyje įtvirtintą teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą (šiuo klausimu žr. 2010 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 52 punktą), ir, antra, laikytis proporcingumo principo. Chartijos 7 straipsnį reikia aiškinti siejant jį su Chartijos 24 straipsnio 2 dalyje pripažinta pareiga atsižvelgti į vaiko interesus (šiuo klausimu žr. 2009 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Detiček*, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, 53 ir 54 punktus).
- 67 Remiantis tuo, kas išdėstyta, SESV 21 straipsnį ir Direktyvą 2004/38 reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuos taikant automatiškai atsisakoma išduoti leidimą gyventi šalyje trečiosios valstybės piliečiui, vienam iš nepilnamečio Sąjungos piliečio tėvų, kuris jį išlaiko ir kartu su juo gyvena priimančiojoje valstybėje narėje, vien dėl to, kad jis yra teistas.

Dėl SESV 20 straipsnio

Dėl išvestinės teisės gyventi šalyje pagal SESV 20 straipsnį egzistavimo

- 68 Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, tikrindamas, ar įvykdytos Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalyje išdėstytos sąlygos, padarytų išvadą, kad šios sąlygos neįvykdytos, ir bet kuriuo atveju, kiek tai susiję su A. Rendón Marín sūnumi, nepilnamečiu vaiku, visą laiką gyvenusiu savo pilietybės valstybėje narėje, reikėtų išnagrinėti, ar A. Rendón Marín išvestinė teisė gyventi šalyje prirėikus gali būti grindžiama SESV 20 straipsniu.

- 69 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką SESV 20 straipsnis kiekvienam asmeniui, turinčiam valstybės narės pilietybę, suteikia Sąjungos piliečio statusą; jis valstybių narių piliečiams yra pagrindinis statusas (žr. 2016 m. birželio 30 d. Sprendimo *NA*, C-115/15, EU:C:2016:487, 70 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 70 Sąjungos pilietybė kiekvienam Sąjungos piliečiui suteikia pagrindinę ir asmeninę teisę laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, taikant Sutartyje ir jai įgyvendinti patvirtintose priemonėse nustatytus apribojimus ir reikalavimus (šiuo klausimu žr. 2010 m. spalio 7 d. Sprendimo *Lassal*, C-162/09, EU:C:2010:592, 29 punktą ir 2012 m. spalio 16 d. Sprendimo *Vengrija / Slovakija*, C-364/10, EU:C:2012:630, 43 punktą).
- 71 Kaip Teisingumo Teismas konstatavo 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124) 42 punkte, pagal SESV 20 straipsnį draudžiamos nacionalinės priemonės, kuriomis iš Sąjungos piliečių atimama galimybė veiksmingai naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis.
- 72 Vis dėlto su Sąjungos pilietybe susijusios Sutarties nuostatos nesuteikia jokių savarankiškų teisių trečiųjų valstybių piliečiams (2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 66 punktą ir 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Ymeraga ir kt.*, C-87/12, EU:C:2013:291, 34 punktą).
- 73 Iš tiesų, kaip priminta šio sprendimo 36 punkte, trečiųjų valstybių piliečiams Sutarties nuostatomis, susijusioms su Sąjungos pilietybe, galimos suteikti teisės yra ne savarankiškos šių trečiųjų valstybių piliečių teisės, bet išvestinės teisės iš Sąjungos piliečio turimų teisių. Išvestinių teisių tikslas ir pateisinimas grindžiamas išvada, kad atsakius jas pripažinti gali būti pažeista, be kita ko, Sąjungos piliečio teisė laisvai judėti (2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 67 ir 68 punktai ir 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Ymeraga ir kt.*, C-87/12, EU:C:2013:291, 35 punktą).
- 74 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, kad egzistuoja labai specifinių situacijų, kai, nepaisant to, jog netaikoma su trečiųjų valstybių piliečių teise gyventi susijusi antrinė teisė, o suinteresuotasis Sąjungos pilietis nesinaudojo teise laisvai judėti, trečiosios valstybės piliečiui, kuris yra minėto Sąjungos piliečio šeimos narys, turi būti suteikta teisė gyventi šalyje, nes priešingu atveju būtų paneigtas Sąjungos pilietybės veiksmingumas, jei dėl tokios teisės nesuteikimo Sąjungos pilietis faktiškai privalėtų išvykti iš Sąjungos teritorijos apskritai ir iš jo būtų atimta galimybė naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124, 43 ir 44 punktus; 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Dereci ir kt.*, C-256/11, EU:C:2011:734, 66 ir 67 punktus; 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 71 punktą; 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Ymeraga ir kt.*, C-87/12, EU:C:2013:291, 36 punktą ir 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Aloka ir Moudoulou*, C-86/12, EU:C:2013:645, 32 punktą).
- 75 Minėtoms situacijoms būdinga tai, kad net jeigu jos reglamentuojamos teisės aktais, kurie *a priori* patenka į valstybių narių kompetenciją, t. y. teisės aktais, susijusiais su trečiųjų valstybių piliečių teise atvykti į šalį ir joje apsigyventi, ir joms netaikomos antrinės teisės nuostatos, pagal kurias esant tam tikroms sąlygoms tokia teisė suteikiama, šios situacijos susijusios su Sąjungos piliečio judėjimo ir apsigyvenimo laisve, todėl, kad ši laisvė nebūtų pažeista, draudžiama atsisakyti pripažinti minėtiems trečiųjų valstybių piliečiams teisę įvažiuoti ir apsigyventi valstybėje narėje, kurioje šis Sąjungos pilietis gyvena (šiuo klausimu žr. 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 72 punktą ir 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Ymeraga ir kt.*, C-87/12, EU:C:2013:291, 37 punktą).
- 76 Nagrinėjamu atveju, kadangi A. Rendón Marín vaikai turi valstybės narės pilietybę, t. y. atitinkamai Ispanijos ir Lenkijos pilietybes, jie turi Sąjungos piliečių statusą (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *García Avello*, C-148/02, EU:C:2003:539, 21 punktą ir 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 25 punktą).

- 77 Taigi, kaip Sąjungos piliečiai, A. Rendón Marín vaikai turi teisę laisvai judėti ir gyventi Sąjungos teritorijoje, ir bet kuris šios teisės apribojimas patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.
- 78 Tad jeigu dėl atsisakymo suteikti trečiosios valstybės piliečiui A. Rendón Marín, turinčiam išimtinę šių vaikų globos teises, teisę gyventi šalyje jis privalėtų išvykti iš Sąjungos teritorijos (tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), tai galėtų lemti minėtos teisės, konkrečiai – teisės gyventi šalyje, apribojimą, nes vaikai būtų priversti vykti kartu su A. Rendón Marín, taigi išvykti iš Sąjungos teritorijos apskritai. Dėl galimo priverstinio tėvo išvykimo iš Sąjungos teritorijos vaikai negalėtų veiksmingai naudotis pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis (šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Dereci ir kt.*, C-256/11, EU:C:2011:734, 67 punktą; 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 71 punktą; 2013 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Ymeraga ir kt.*, C-87/12, EU:C:2013:291, 36 punktą ir 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Alokpa ir Moudoulou*, C-86/12, EU:C:2013:645, 32 punktą).
- 79 Kelios pastabas pateikusios valstybės narės teigė, kad A. Rendón Marín su vaikais galėtų išvykti į Lenkiją – A. Rendón Marín dukters pilietybės valstybę narę. Savo ruožtu A. Rendón Marín per teismo posėdį patvirtino, kad nepalaiko jokių ryšių su dukters motinos šeima ir motina, jo teigimu, negyvena Lenkijoje, be to, nei jis, nei jo vaikai nemoka lenkų kalbos. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar, atsižvelgiant į visas pagrindinės bylos aplinkybes, A. Rendón Marín, kaip vienintelis iš tėvų, faktiškai besirūpinantis vaikais, gali tam tikromis aplinkybėmis veiksmingai pasinaudoti išvestine teise juos lydėti ir kartu su jais apsigyventi Lenkijoje, kad dėl Ispanijos institucijų atsisakymo išduoti jam leidimą gyventi šalyje jo vaikai nebūtų priversti išvykti iš Sąjungos teritorijos apskritai (šiuo klausimu žr. 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Alokpa ir Moudoulou*, C-86/12, EU:C:2013:645, 34 ir 35 punktus).
- 80 Jeigu atlikus šio sprendimo 78 ir 79 punktuose nurodytus patikrinimus, nebus nustatyta kitaip, remiantis Teisingumo Teismo turima informacija darytina išvada, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija gali lemti, jog A. Rendón Marín vaikai praras galimybę veiksmingai pasinaudoti pagrindinėmis pagal Sąjungos piliečio statusą priklausančiomis teisėmis, todėl ji patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.

Dėl galimybės nustatyti išvestinės teisės gyventi šalyje pagal SESV 20 straipsnį apribojimus

- 81 Pažymėtina, kad SESV 20 straipsnis neturi įtakos valstybių narių galimybei remtis išimtimi, susijusia būtent su viešosios tvarkos palaikymu ir visuomenės saugumo užtikrinimu. Tad, kadangi A. Rendón Marín situacijai taikoma Sąjungos teisė, ji turi būti vertinama atsižvelgiant į Chartijos 7 straipsnyje įtvirtintą teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, ir, kaip priminta šio sprendimo 66 punkte, minėtą 7 straipsnį reikia aiškinti siejant jį su Chartijos 24 straipsnio 2 dalyje pripažinta pareiga atsižvelgti į vaiko interesus.
- 82 Be to, kaip priminta šio sprendimo 58 punkte, siekiant pagrįsti Sąjungos piliečių ar jų šeimos narių teisės gyventi šalyje išimtį, sąvokos „viešoji tvarka“ ir „visuomenės saugumas“ turi būti aiškinamos siaurai – jų turinio valstybės narės negali nustatyti vienašališkai, be Sąjungos institucijų priežiūros.
- 83 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad sąvoka „viešoji tvarka“ bet kuriuo atveju reiškia, kad, be socialinės tvarkos sutrikdymo, kurį sukelia bet koks įstatymo pažeidimas, turi kilti tikra, esama ir pakankamai rimta grėsmė vienam iš pagrindinių visuomenės interesų. Dėl sąvokos „visuomenės saugumas“ pažymėtina, jog iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad ši sąvoka apima valstybės narės vidaus ir jos išorės saugumą, todėl grėsmė institucijų ir pagrindinių viešųjų tarnybų veikimui ir gyventojų išlikimui, taip pat rimto išorinių santykių arba taikaus tautų sugyvenimo sutrikdymo pavojus ir grėsmė kariuomenės interesams gali paveikti visuomenės saugumą (šiuo klausimu žr. 2010 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Tsakouridis*, C-145/09, EU:C:2010:708, 43 ir 44 punktus ir 2016 m. vasario 15 d. Sprendimo *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 65 ir 66 punktus).

- 84 Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad jeigu atsisakymas suteikti teisę gyventi šalyje grindžiamas tikra, esama ir pakankamai rimta grėsme viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui, atsižvelgiant į trečiosios valstybės piliečio, turinčio išimtinę Sąjungos pilietybę turinčių vaikų globos teises, padarytas nusikalstamas veikas, toks atsisakymas atitinka Sąjungos teisę.
- 85 Vis dėlto šios išvados negalima daryti automatiškai, remiantis vien suinteresuotojo asmens teistumu. Prireikus tokią išvadą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas gali padaryti tik konkrečiai įvertinęs visas esamas ir reikšmingas bylos aplinkybes, atsižvelgęs į proporcingumo principą, vaiko interesus ir pagrindines teises, kurių laikymąsi užtikrina Teisingumo Teismas.
- 86 Atliekant tokį vertinimą, be kita ko, reikia atsižvelgti į atitinkamo asmens elgesį, jo gyvenimo atitinkamos valstybės narės teritorijoje trukmę ir teisėtą pobūdį, padarytos nusikalstamos veikos pobūdį ir pavojingumą, suinteresuotojo asmens esamą pavojingumą visuomenei, vaikų amžių ir sveikatos būklę, taip pat jų šeiminių ir materialinę padėtį.
- 87 Darytina išvada, kad SESV 20 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuos taikant automatiškai atsisakoma išduoti leidimą gyventi šalyje trečiosios valstybės piliečiui, vienam iš tėvų, turinčiam išimtinę Sąjungos pilietybę turinčių vaikų globos teises, vien dėl to, kad jis turi teistumą, jeigu dėl tokio atsisakymo vaikai priversti išvykti iš Sąjungos teritorijos.
- 88 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip:
- SESV 21 straipsnį ir Direktyvą 2004/38 reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuos taikant automatiškai atsisakoma išduoti leidimą gyventi šalyje trečiosios valstybės piliečiui, vienam iš nepilnamečio Sąjungos piliečio, turinčio kitos nei priimančioji valstybės narės pilietybę, tėvų, kuris jį išlaiko ir kartu su juo gyvena priimančiojoje valstybėje narėje, vien dėl to, kad jis yra teistas.
 - SESV 20 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuos taikant automatiškai atsisakoma išduoti leidimą gyventi šalyje trečiosios valstybės piliečiui, vienam iš tėvų, turinčiam Sąjungos pilietybę turinčių vaikų išimtinę globos teises, vien dėl to, kad jis turi teistumą, jeigu dėl tokio atsisakymo vaikai priversti išvykti iš Sąjungos teritorijos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 89 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

SESV 21 straipsnį ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančią Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinantią Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB, reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuos taikant automatiškai atsisakoma išduoti leidimą gyventi šalyje trečiosios valstybės piliečiui, vienam iš nepilnamečio Sąjungos piliečio, turinčio kitos nei priimančioji valstybės narės pilietybę, tėvų, kuris jį išlaiko ir kartu su juo gyvena priimančiojoje valstybėje narėje, vien dėl to, kad jis yra teistas.

SESV 20 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuos taikant automatiškai atsisakoma išduoti leidimą gyventi šalyje trečiosios valstybės piliečiui, vienam iš tėvų, turinčiam Sąjungos pilietybę turinčių vaikų išimtinės globos teises, vien dėl to, kad jis turi teistumą, jeigu dėl tokio atsisakymo vaikai priversti išvykti iš Sąjungos teritorijos.

Parašai.